Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування відділу поліції № 1 Запорізького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області
29.09.2026

м. Запоріжжя, 2026

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19^1 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 29.09.2026 групою НПМ здійснено відвідування відділу поліції № 1 Запорізького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області (далі – відділ поліції).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Короткова Юлія Леонідівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Микитенко Володимир Дмитрович, представник громадської організації.

Відділ поліції є структурним підрозділом Запорізького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області та розташований за адресою: вул. Возз'єднання України, 32, м. Запоріжжя, Запорізька область, 69061.

Начальник відділу поліції **- Любишко Сергій Вікторович**.

Відвідування відбулося у присутності:

Любишка Сергія Вікторовича, начальника відділу поліції;

Буцовського Сергія Олександровича, начальника відділу організації діяльності ізоляторів тимчасового тримання та моніторингу дій із затриманими Головного управління Національної поліції в Запорізькій області;

Підлужного Сергія Юрійовича, інспектора з дотримання прав людини відділу поліції.

Відповідно до штатного розпису, штатна чисельність працівників відділу поліції складає 124 штатні одиниці, з яких 7 штатних одиниць – посади працівників, прийнятих за вільним наймом. Некомплект особового складу становить 25 штатних одиниць.

Відділ поліції розташований в окремій двоповерховій будівлі (фото 1). Перед будівлею облаштовано майданчик для паркування транспортних засобів. При вході до будівлі розміщено вивіску із зазначенням найменування підрозділу поліції.

У вестибюлі розташовані чергова частина (фото 2), фронт-офіс (фото 3), який забезпечує пропускний режим та здійснює реєстрацію доставлених, запрошених осіб і відвідувачів, а також кімната прийому громадян (фото 4).

На момент відвідування у кімнаті прийому громадян проводилися ремонтні роботи з метою приведення приміщення до належного стану та покращення умов для прийому громадян (фото 5). У зв'язку з цим кімната тимчасово не використовувалася за функціональним призначенням.

На інформаційному стенді у вестибюлі розміщено відомості про графіки прийому громадян керівництвом Запорізького районного управління Головного

управління Національної поліції в Запорізькій області та безпосередньо керівництвом відділу поліції.

На першому поверсі відділу поліції облаштовано кімнату для проведення слідчих (розшукових) дій (фото 6, 7). Також на цьому поверсі розташовані кімнати для затриманих, які наразі виведені з експлуатації.

На другому поверсі розміщуються службові кабінети працівників відділу поліції.

У відділі поліції функціонує система відеоспостереження, за допомогою якої здійснюється цілодобова фіксація подій на визначених об'єктах та прилеглій території. Записи з камер відеоспостереження зберігаються протягом 30 діб.

У приміщенні чергової частини відділу поліції наявні аптечки, призначені для надання домедичної допомоги (фото 8).

Особовий склад відділу поліції у повному обсязі пройшов підготовку з набуття знань та практичних навичок з надання домедичної допомоги, що підтверджується відповідними сертифікатами.

Групою НПМ проведено огляд службових кабінетів працівників відділу поліції. Під час огляду сторонніх осіб, окрім працівників поліції, у зазначених приміщеннях не виявлено. Також не встановлено наявності предметів, які можуть використовуватися як засоби катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи психологічного тиску.

За дев'ять місяців 2026 року працівниками відділу поліції затримано: у порядку статті 208 Кримінального процесуального Кодексу України (далі – КПК України) – 25 осіб; на підставі ухвал слідчих суддів – 17 осіб; у порядку статті 261 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) – 68 осіб; піддано адміністративному арешту – 5 осіб.

За 2025 відповідні показники становили: у порядку статті 208 КПК України – 29 осіб; на підставі ухвал слідчих суддів – 14 осіб; у порядку статті 261 КУпАП – 102 особи; піддано адміністративному арешту – 13 осіб.

Під час відвідування групою НПМ відділу поліції доставлені та затримані особи в його приміщеннях не перебували.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування відділу поліції групою НПМ здійснено 15.11.2024, за результатами якого надано наступні рекомендації:

1. Головному управлінню Національної поліції в Запорізькій області:

1.1. забезпечити контроль за усуненням порушень, виявлених в ході відвідування відділу поліції;

1.2. розглянути можливість фінансування ремонтних робіт для відновлення роботи кімнат для затриманих з метою забезпечення належних умов утримання відповідно до норм міжнародного та національного законодавства та облаштування доступності осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення до відділу поліції.

2. Відділу поліції:

2.1. відновити роботу кімнати для проведення слідчих дій, обладнавши її відповідно до встановлених законодавством вимог;

2.2. до завершення ремонтних робіт у кімнаті для проведення слідчих дій визначити службові кабінети відділу поліції, у яких можуть проводитись процесуальні дії та забезпечити відеофіксацію таких дій;

2.3. відновити роботу кімнат для затриманих та забезпечити належні умови утримання відповідно до норм міжнародного та національного законодавства;

2.4. обладнати у відділі поліції кімнату для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками;

2.5. внести до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) усіх поліцейських відділу поліції інформацію про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

2.6. забезпечити належне ведення службової документації, зокрема журналів, визначених в Інструкції з організації діяльності чергової служби в Національній поліції України;

2.7. вжити заходів щодо забезпечення належного рівня інклюзивності і вільного доступу до відділу поліції особам з інвалідністю та маломобільним групам населення;

2.8. встановити на дверях службових приміщень відділу поліції таблички із зазначенням посад та прізвищ працівників, які в них працюють.

За результатами відвідування встановлено, що рекомендації, надані групою НПМ за результатами попереднього відвідування відділу поліції, виконано частково.

Зокрема, виконано рекомендацію щодо відновлення роботи кімнати для проведення слідчих (розшукових) дій. На момент повторного відвідування зазначене приміщення функціонувало та використовувалося за призначенням.

Частково виконано рекомендацію щодо внесення до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) поліцейських положень про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання. Відповідні положення внесено до посадових інструкцій майже всіх працівників відділу поліції.

Крім того, частково вжито заходів щодо забезпечення доступності будівлі відділу поліції для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Водночас інші рекомендації, надані за результатами попереднього відвідування, залишалися невиконаними.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права не бути підданому катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню

(стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. У порушення підпункту 1 пункту 1 розділу VII Інструкції з організації діяльності чергової служби в Національній поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція), у відділі поліції кімнати для затриманих не функціонують (фото 9).

Наявні кімнати для затриманих виведено з експлуатації у зв'язку з їх невідповідністю вимогам національних та міжнародних стандартів.

Зазначена практика не забезпечує належних умов тримання осіб, позбавлених свободи, та створює ризики порушення їхніх прав, зокрема права на належні умови перебування, забезпечення питною водою та харчуванням, можливість безперешкодного користування санітарними приміщеннями та інші гарантовані законодавством права.

2. При перевірці посадових інструкцій (функціональних обов'язків) працівників відділу поліції встановлено, що до посадових інструкцій поліцейських-водіїв не внесена інформація про заборону катувань, що є порушенням вимог статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, згідно якої кожна держава-сторона включає заборону катувань до правил чи інструкцій, які стосуються обов'язків і функцій персоналу правових органів, цивільного чи військового медичного персоналу, державних посадових осіб, які можуть мати відношення до утримання під вартою й допитів осіб, які зазнали будь-якої форми арешту, затримання чи ув'язнення або до поводження з ними.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

3. Усупереч вимогам пунктів 17 та 18 розділу VI Інструкції, у відділі поліції не облаштовано окремої кімнати для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками. Такі побачення проводяться у кімнаті для проведення слідчих (розшукових) дій.

Відсутність спеціально облаштованого приміщення для конфіденційного спілкування із захисником не забезпечує належних умов для реалізації затриманими особами права на професійну правничу допомогу, зокрема в частині дотримання конфіденційності таких зустрічей.

У 21-й Загальній доповіді [CPT/Inf (2011) 28] Європейський комітет із запобігання катуванням та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню наголошує на важливості забезпечення доступу затриманих осіб до адвоката з моменту фактичного позбавлення їх свободи, а також необхідності проведення побачень із захисником у приватному порядку, віч-на-віч. Такий підхід дає змогу затриманій особі вільно та відверто повідомити адвокату про обставини затримання й умови поводження з нею.

Комітет не вбачає жодної необхідності відступати від принципу конфіденційності зустрічей між адвокатом і затриманою особою.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції про права осіб з інвалідністю).

4. Усупереч вимогам Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» (зі змінами), затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327, у відділі поліції не забезпечено належних умов доступності приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення

Зокрема, встановлено такі порушення:

сходи, що ведуть до будівлі відділу поліції, дублюються пандусом, який не обладнаний поручнями з обох боків, що не відповідає вимогам доступності та не забезпечує належних умов для безпечного й самостійного користування ним особами з інвалідністю та іншими маломобільними групами населення (фото 10);

перша та остання сходинки зовнішніх сходів, а також початок і закінчення пандуса не позначені контрастним маркуванням по всій ширині, що не забезпечує належного візуального орієнтування та безпечного пересування осіб з порушеннями зору;

у відділі поліції відсутні санітарно-гігієнічні приміщення, пристосовані для користування особами з інвалідністю та іншими маломобільними групами населення (фото 11).

Інші порушення.

5. Під час відвідування групою НПМ встановлено, що не всі двері службових кабінетів обладнані табличками із зазначенням посад та прізвищ працівників, які в них працюють, а також інформацією про функціональне призначення відповідних приміщень (фото 12, 13). Відсутність таких табличок може ускладнити встановлення конкретних службових кабінетів, у яких перебували або можуть перебувати затримані чи доставлені особи, а також з'ясування призначення цих приміщень у разі надходження скарг щодо неналежного поводження з ними з боку працівників поліції.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Головному управлінню Національної поліції в Запорізькій області:

1.1. забезпечити контроль за усуненням порушень, виявлених у ході відвідування відділу поліції;

1.2. розглянути питання щодо виділення фінансування на проведення ремонтних робіт, необхідних для відновлення функціонування кімнат для затриманих, облаштування кімнати для конфіденційних побачень затриманих осіб із захисниками, а також забезпечення безбар'єрного доступу до приміщень

відділу поліції для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення відповідно до вимог законодавства.

2. Відділу поліції № 1 Запорізького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області:

2.1. відновити роботу кімнат для затриманих та забезпечити належні умови утримання відповідно до норм міжнародного та національного законодавства;

2.2. внести до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) усіх поліцейських відділу поліції інформацію про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

2.3. облаштувати кімнату для конфіденційних побачень затриманих осіб із захисниками;

2.4. забезпечити безбар'єрний доступ до будівлі відділу поліції для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, а також доступність санітарно-гігієнічних приміщень або їх розумне пристосування з урахуванням потреб зазначених осіб;

2.5. обладнати двері всіх службових приміщень відділу поліції табличками із зазначенням посад і прізвищ працівників, які в них працюють, а також функціонального призначення відповідних приміщень.

До звіту додаються: фотоматеріали на 4-х арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини **Юлія КОРОТКОВА**

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

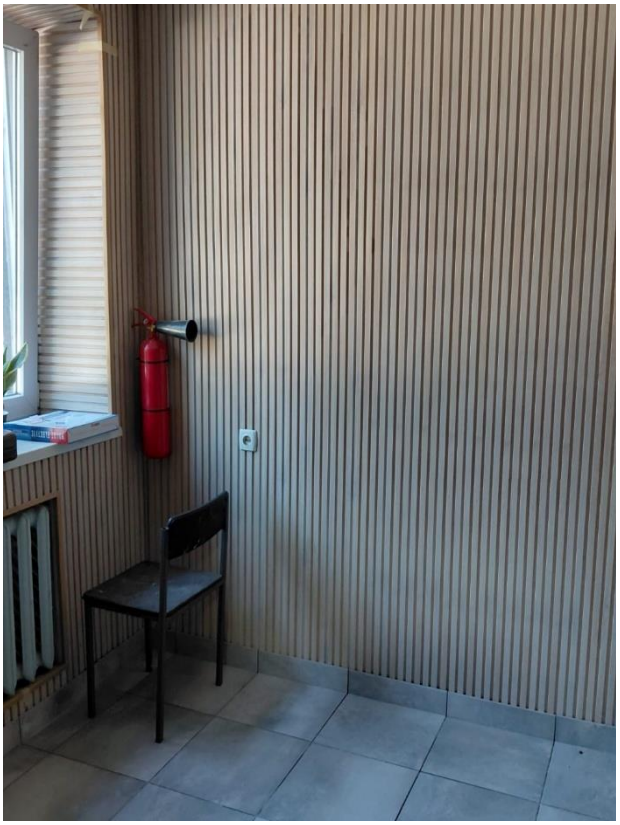

Фото 6

Фото 7

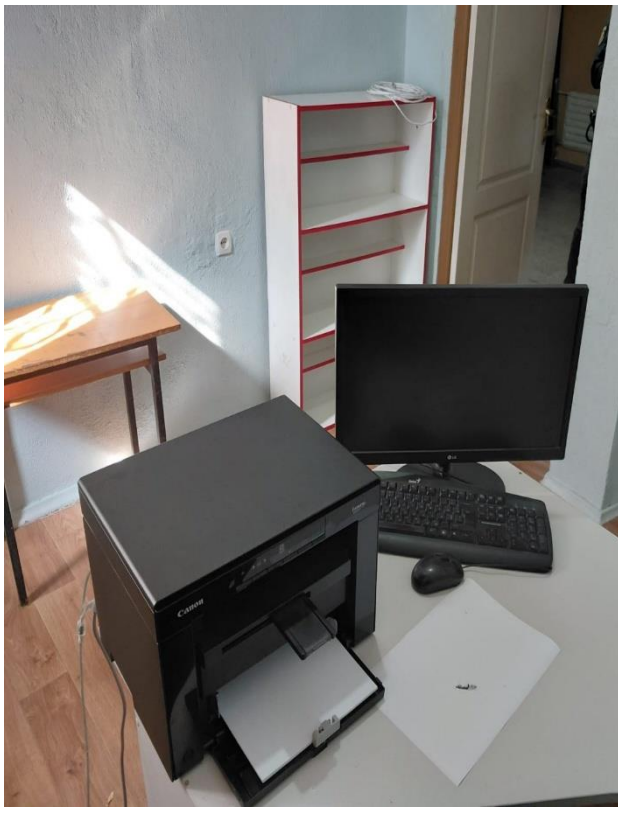

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

